

Fördjupning om blindhetsersättningen

I början av 1900-talet var statliga insatser för blinda fortfarande begränsade. Trots att många blinda nu hade hantverksyrken, var det ofta svårt att konkurrera med seende hantverkare. Arbetet var sällan tillräckligt för att helt försörja sig. Därför behövdes fortsatt frivilligt stödarbete. Filantropiska föreningar som De Blindas Vål och Kronprinsessan Margaretas Arbetsnämnd spelade en avgörande roll i att stötta blinda. Flera nya blindföreningar bildades över hela landet, med ett gemensamt mål att främja rätten till arbete, försörjning och kultur för blinda och synskadade.

Under de första trettio åren av 1900-talet var den viktigaste frågan för blinda och synskadade att bryta beroendet av fattigvård och välgörenhet. Målet var att få en statlig pensionsersättning. År 1919 lämnade De Blindas Förening, tillsammans med flera andra blindorganisationer, in en framställan om statliga insatser för blinda. Två organisationer som särskilt drev denna fråga sida vid sida var De Blindas Förening och De Blindas Riksförbund. De hade olika inriktningar i sina nätverk: DBR, med en folklig förankring, hade naturlig kontakt med Socialdemokratiska partiet och lyckades engagera Gustav Möller, som senare blev socialminister. Samtidigt hade DBF goda kontakter inom kungahuset och bearbetade de borgerliga partierna.

När Socialdemokraterna kom till makten 1932, återupptog Gustav Möller frågan om pensionsersättning för blinda. Förslaget gick igenom först 1934, vilket markerade en banbrytande reform som trädde i kraft 1935. En årlig blindhetsersättning på 500 kronor betalades ut till dem som saknade ledsyn. En viktig aspekt för båda organisationerna som drev frågan var att ersättningen inte skulle prövas av kommunens fattigvårdsnämnd. Istället ville man att blindtillägget skulle kopplas till pensionssystemet, vilket också blev fallet. Ersättningen betraktades som kompensation för de extra kostnader som synskadan medförde. År 1963 ändrades namnet från blindtillägg till invaliditetsersättning och öppnades för andra grupper. Denna reform innebar ett viktigt steg på vägen från att vara beroende av välgörenhet till att bli en likaberättigad samhällsmedborgare.